Constantin Silvestri, un muzician vizionar

(Daniela Caraman Fotea, 2 aprilie 2009)

Stagiunile Radio care au urmat după 1944 sunt marcate de severe mutații repertoriale, în favoarea muzicii sovietice, a lucrărilor cu „tematică angajată”. Artiștii cu activitate susținută în anii interbelici sunt marginalizați. Rogalski este unul dintre ei. **Constantin Silvestri**, la rândul lui era neagreat, dar cu prea evidentă valoare pentru a nu-și mai putea exercita vocația. „Un mare dirijor”, scria Cella Delavrancea în 1946. „Cu gesturi sobre, autoritar și elegant, transparent în idei, puternic. Arată o genială pătrundere a esențelor muzicii. Avem în Silvestri o excepțională personalitate. Este un ALES”.

A colaborat cu Radioul încă din 1934 ca pianist concertist și dirijor al propriilor lucrări. Activitatea cea mai intensă la Radio este consemnată după 1950 – avea și cinci concerte pe stagiune.

Multe evenimente s-au derulat în studioul de concerte sub bagheta lui: Simfonia a X-a de Șostakovici, primă audiție publică în România, Poemul extazului de Skriabin, Simfonia psalmilor de Stravinsky. În 1956 a condus concertul cu celebrul David Oistrah solist; „aduc cordiale mulțumiri admirabilei Orchestre a Radioului român, pentru dispoziția amicală, admirabila execuție...”, declara celebrul artist.

Marea messă de Mozart prezentată de Silvestri la Ateneu poate fi considerată prima înregistrare pe disc Electrecord a Orchestrei Simfonice Radio. Lista opusurilor românești interpretate de Silvestri are relevanță pentru respectul față de creația națională și evident, pentru cea enesciană: Simfonia de cameră, Dixtuorul... În 1957, Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră, solist Radu Aldulescu. Pentru Oedipe s-a obținut importantul premiu Charles Cross. Silvestri a înregistrat mult și peste hotare.

Își aducea studenții în studioul de concerte al Radioului la repetiții, explicând în pauze problemele de stilistică, frază muzicală, dinamică, construcție, formă. Adeseori și întreaga formație renunța la cuvenitul respiro, pentru a-l asculta...

„Prefer orchestrele de mare calitate dar care se lasă și domesticite”, declara artistul. A fost și cea a Radioului. „A scos orchestra din situația de <rudă săracă> atribuită de unele condeie devotate Filarmonicii, prin concerte de excepție...”, scria Eugen Pricope.

Podium-ul orchestrei Radio era însă asaltat de prezența lui Matei Socor, învestit cu putere decizională la conducerea direcției muzicale; nu a ezitat să și-o folosească pentru a-și susține frecvența aparițiilor la pupitru. Plictisit de ingerința politicului în viața artistică, Silvestri părăsește țara. Fusese și criticat adeseori, pentru, citez: „...tendința de a folosi forme de expresie străine de specificul național, urmare a modernismului decadent...”. Era vorba evident despre repertoriul de secol 20, agreat de artist.

Cu apariții regulate alături de Philharmonia din Londra, ca dirijor permanent al orchestrei din Bourmemouth, una dintre cele mai vechi formații insulare, devine din 1961 un reper pentru britanici (și nu numai). In anii '90, un ziarist londonez, John Gritten a publicat o monografie Constantin Silvestri sub un splendid titlu: A musician before his time. Într-adevăr, artistul a fost

un vizionar! Alături de Perlea și Sergiu Celibidache a marcat prezența românească în elita dirijorală. A reprezentat-o și la pupitrul Orchestrei simfonice Radio.